
V Ě S T N Í K

Informační Orgán Československé národní rady americké

2137 LOMBARD AVENUE, CICERO, ILLINOIS 60804-2037

Telephone 708-656-1117 • Fax 708-656-5611

Redaktorka - Olga Kovářová

KVĚTEN - ČERVEN 2000

Anna Faltusová vyznamenána prezidentem Havlem

Sestra Anna Faltusová, místopředsedkyně ústředí Československé národní rady americké v osmdesátých letech, byla 20. dubna t.r. vyznamenána pamětní medailí presidenta Václava Havla za svoje zásluhy o svobodu a demokracii v Československu. Medaili jí předal v domě její dcery paní Věry Bernardové v Ocala na Floridě čestný konzul České republiky, sídlem ve Fort Lauderdale, pan Alan Becker. Tímto aktem bylo konečně oceněno Českou republikou úsilí a práce Anny Faltusové zejména na poli lidských práv, za její odbojovou činnost v době druhé světové války ve Velké Británii, za spolupráci s Chartou 77 a neúnavnou informační a překladatelskou službu pro Bílý dům, Britské zahraniční ministerstvo, NATO, Státní department a Helsinskou komisi.

Její obětavá práce v exilu začala v druhé světové válce v Londýně, kam přijela ve svých devatenácti letech v roce 1939. Dobrovolně vstoupila do britské vojenské ženské jednotky, Auxiliary Territorial Service, pracovala pro londýnskou exilovou vládu a čs. vysílání BBC v době největšího bombardování Londýna.

Po válce pracovala pro čs. úřady v Paříži. Komunistický únorový převrat ji zastihl právě tam. Do vlasti se již nevrátila a v roce 1957 s manželem a dcerou našli nový domov ve Spojených státech.

Ve Spojených státech A. Faltusová navázala na svoji činnost za války. Stala se členkou Rady svobodného Československa, pracovala v Československé národní radě americké, v Čs. národní radě žen, v SVU, podporovala Fond pro československé uprchlíky a pomáhala ještě v dalších organizacích. Po přestěhování do Washingtonu, D.C. v sedmdesátých letech se s velkým úsilím věnovala akci ve prospěch dětí exulantů, zadržovaných komunistickým režimem v Československu. Podařilo se jí prosadit slyšení před Senátním výborem, kde pak vypovídali rodiče zadržovaných dětí.

Po vyhlášení Charty 77 si vzala A. Faltusová za úkol co nejrychleji překládat do angličtiny všechny dostupné zprávy o pronásledování chartistů a dokumenty Charty 77 nebo Výboru na obranu nezákonně stíhaných, VONS. Dokumenty převedené do angličtiny pak předávala na Státní department, vlivným politikům a kongresovým komisím, zejména "Helsinské komisi", Commission on Security and Cooperation in Europe. Jen díky své neúnavné práci jí byly dveře na vlivná místa ve Washingtonu otevřené a americké úřady získávaly autentické dokumenty, které pak používaly ve svém nátlaku na komunistické Československo a celý sovětský blok při různých diplomatických jednáních.

Za její práci jí poděkovala "Helsinská komise" uznáním, otištěným v kongresovém vydání materiálů Charty 77 již v roce 1987. V poděkování se píše, že vykonala herkulesovskou práci při shromažďování a překladech těchto materiálů. "Její obětavé úsilí za lidská práva v Československu je vzácné a zaslouží uznání," napsali kongresmané S. H. Hoyer a D. DeConcini. Poděkování se jí dostalo též od amerických velvyslanců, zastupujících zájmy Spojených států v Praze v době totality, za zasílání propagačních materiálů, na příklad známých odznaků s českou a americkou vlajčkou, které pak američtí diplomaté rozdávali u příležitosti pietních aktů u pomníku padlých amerických vojáků v Čechách. ČSNRA finančně podpořila tuto akci. Předsednictvo ČSNRA, zejména sestra předsedkyně Vlasta Vrázová a 1. místopředseda dr. František Schwarzenberg na sjezdech Rady vysoce hodnotili práci A. Faltusové. Její práce byla také oceněna prof. Mojmírem Povolným, předsedou Rady svobodného Československa.

Bohužel, ocenění z Prahy se jednaosmdesátileté Anně Faltusové dostalo teprve deset let po obnově demokracie a to ještě na naléhavé urgence jejích přátel. Po první světové válce udílel prezident T. G. Masaryk za obdobnou činnost Řády bílého lva. Anna Faltusová byla vyznamenána alespoň pamětní medailí presidenta, když

k udělení vysokého státního vyznamenání nebyla v Praze "politická vůle". Je to další důkaz, jak postkomunistické vlády v České republice málo hodnotí americkou exilovou činnost. Snad se dočkáme v ČR vlády a parlamentu, složených převážně z osobností se širokým rozhledem a nezatížených komunistickou minulostí, které chyby napraví a bohatou činnost amerického exilu a krajanů spravedlivě ocení.

Pokud chcete poslat gratulaci sestře Faltusové, pak její adresa je: Mrs. Anna Faltus, c/o The Bernards, 8035 S.W. 115th Loop, Ocala, FL 34481.

Jiř Breber,

*člen výboru odbočky "T. G. Masaryk"
v Los Angeles v letech 1975-90.*

Vzpomínka na 150. výročí narození TGM v Jižní Kalifornii

Krajanská veřejnost se každý rok schází ke vzpomínce na největší osobnost našich novodobých dějin Tomáše Guarigue Masaryka. Tentokrát to bylo už 150 let od jeho narození.

V Los Angeles jsme se sešli v sokolovně. To slavné kalifornské slunné počasí nám hanebně selhalo. Po několik dnů lilo - trakaře padaly se u nás doma říkávalo. Na dálnicích řetězové srážky. Přes to jsme měli dobrou návštěvu a ti odvážní, kteří se nezalekli televizních reportáží o nebezpečí na kluzkých dálnicích, byli odměněni kvalitním programem.

Nová generální konzulka Zdena Gabalová přispěla fakticky dobře podloženým úvodním slovem.

Znamení herec, výtvarník a recitátor Oton Kovařík četl z Masarykových spisů. Velmi zaujala báseň Jana Zahradníčka, jednoho z básníků nejpřednějších. Bylo vidět, jak blízko měl recitátor k poezii autora dlouho vězněného komunisty.

Měli jsme k dispozici třídílný televizní seriál nazvaný "Ano, TGM". Tentokrát jsme na velké obrazovce předvedli Masarykovu politickou činnost jako poslance rakouského říšského sněmu a potom jeho rozhodnutí odejít do exilu po vypuknutí první světové války.

Masaryk jako poslanec se snažil prosadit federalisaci Rakouského mocnářství a tak dát různým národnostem příležitost k rozvinutí svého národního génia a plné rovnoprávnosti. Po vypuknutí světové války si brzy jasně uvědomil Rakousko bylo odsouzeno ztratit svoji nezávislost a stát se satelitem Pruska i kdyby válku vyhrálo. Prusko na žádnou federalizaci by nikdy nepřistoupilo. Češi by po výhře centrálních mocností ztratili všechn svůj vliv a byli vystaveni ohromnému germanizačnímu tlaku.

Tak světová válka změnila dosavadní scénář úplně. Myšlenka plné rovnoprávnosti národů uvnitř Rakousko-Uherska se stala nedosažitelnou. Důsledný Masaryk vyvolal jediné možné rozhodnutí a jako 65letý doprovázen svojí nejmladší dcerou Olgou odjíždí do nejistot exilu.

Doporučujeme odbočkám Národní rady, aby užily video "Ano, TGM" připravené Českou televizí ke svým budoucím Masarykovským programům. Video má tři díly po asi 60 minutách, které jsou myšleny být ukázány samostatně.

Máte tři díly videa. Můžete mít tři velmi úspěšné večery. Dozvíte se mnoho nového, přiblížíte si nejen Masaryka, ale i celou jeho dobu a lidé vám budou upřímně děkovat za to, že jste je velmi zábavnou formou obohatili o lepší znalost našich dějin.

Miloš Halouzka

Dr. MILADA HORÁKOVÁ

Narozená 25. prosince 1901

Popravená čs.komunisty 27. června 1950

Jak ji viděla spisovatelka Amelie Posse.

Amelie Posseová (1884-1957) měla velmi úzký vztah k Československu. Byla z rodu naší republiky, znala se již od doby První světové války s Tomášem G. Masarykem a s Edvardem Benešem. Žila v první republice na panství Líčkov u Žatce, provdaná za akademického malíře Oki Brázdu. Na začátku Druhé světové války Čechy opustila a vrátila se do Švédska. Byla tam činná v protinacistickém hnutí, bojovala za svobodu zemí, které byly okupovány nacisty. Pomáhala uprchlíkům z těchto zemí. Za to jí byl udělen čestný kříž norský, dánský a anglický. Dostala i nejvyšší československé vyznamenání, Řád Bílého lva. Předal jí jej čs. velvyslanec dr. Eduard Táborský ve Stockholmu r. 1948.

Po Druhé světové válce Amelie Posseová navštívila Československo na podzim 1947. Setkala se s prezidentem Benešem. Pak se s ním setkala ještě jednou 17. srpna 1948. Beneš jí informoval o únorových dnech, o nátlaku a vyhrůžkách Gottwaldových, o tom proč nakonec podepsal demisi nekomunistických ministrů a novou vládu. Nakonec mluvili o možnosti Benešova útěku za hranice. Při této návštěvě v Sezimově Ústí se také dozvěděla, že Milada Horáková se skutečně stala vedoucí postavou v celém protikomunistickém hnutí. Beneš jí to pověděl a sám řekl, že přestože byli starými přáteli, neodvažovali se teď nikdy sejít, aby zbytečně nebudili pozornost a podezření. Poprosil Amelii, aby pokud možno nejdříve se pokusila mluvit s Miladou Horákovou. Bylo toho hodně co jí dal, aby Miladě vy-

řídila. Šlo i o jeho odchod. Zdálo se, že Benešovi záleželo na tom, aby byl nějakým způsobem vyrozuměn o jejím mínění v této záležitosti.

Dopadlo to však tak, že teprve po Benešově smrti měla Amelie možnost vyřídít jeho pozdravy Miladě. Milada tehdy dostala přes Sýkoru vzkaz od Hany Benešové, že Amelie slíbila Miladu podrobně informovat o významném rozhovoru s jejím manželem.

Milada hořela touhou vše slyšet. Schůzka byla plánována tajně a čte se jako detektivní román. Vše vyšlo jak bylo plánováno. Když se konečně obě ženy v pořádku ocitly v Miladině pokoji, Milada šla do kuchyně a přinesla táč s kávou a pečivem. Milada zatáhla záclony a mluvila velmi tiše. Amelie tam zůstala mnoho hodin. Milada jí zasvětila do spousty věcí, o nichž do té doby neměla ani potuchy. Bylo zřejmé, že bylo hodně co dělat - právě i pro Amelii. Měla přece téměř neomezené možnosti zprostředkovat styk s vnějším světem, zejména s těmi, kteří již byli na druhé straně dobře střežených hranic. Když impulsivní Milada viděla Ameliinu ochotu spolupracovat, vstala a vše jí políbila: "Vlastně jsem od Tebe ani nic jiného nečekala." Od té chvíle jí začala tykat, jakoby to byla samozřejmá věc. Dosud se sice oslovovaly křestním jménem, ale podle českého zvyku si vykaly. A tak začaly dělat plány a dohodly se o oklikách, které bude nutno v budoucnu použít, aby mohly zůstat v kontaktu. Nebylo vhodné se příliš často scházet, tak hanebně byla již Milada střežena.

Čím déle se Amelie seznamovala s Miladinou činností, tím více se bála, jak dlouho jí ještě bude dopřáno v této činnosti pokračovat? Když jí navštívila naposled, snažně ji prosila, aby odešla za hranice dřív, než bude pozdě. Milada odmítla a s očima planoucíma smělou důvěrou řekla: "Tady doma je moje místo. Tady chci pokračovat ve své práci tak dlouho, jak jen to bude možné. V cizině je již naprosto dostatečný počet Čechů, kteří jsou k tomu schopnější než já, ale tady doma jsem já potřeba. Nic jiného teď pro mne neznamená víc než tento úkol. Když člověk seděl tak dlouho jako já v německém koncentračním táboru, odsouzen na 15 let, tak ztratil strach z toho, co mu mohou lidé udělat. A i když se moji vlastní krajané tak změnil, přece jen nejsem s to věřit, že by mohli být horší než Němci tenkrát vůči mně."

Poslední zpráva, kterou Amelie dostala od Milady do Stockholmu, byla z doby přibližně týden před Miladiným uvězněním.

Tehdy byla jedna tzv. "prominentní" Švédka na návštěvě v Praze, a když se jí ministr zahraničí zeptal, zda si přeje se s někým setkat, řekla, že by se ráda setkala s Miladou Horákovou. Poznala se s ní před časem na

schůzi Mezinárodní Rady žen. Oběma ženám se podařilo po obědě promluvit si mezi čtyřma očima. Švédka vyřídila Miladě Ameliiny pozdravy a varovala ji naposled, aby neodkládala útek, protože její zatčení je možno očekávat každou chvíli. Jako odpověď poslala Milada po oné Švédce malý kousek papíru v rychlosti tužkou psaný, kde Milada opakovala: "Ať se stane, co se stane, nemohu změnit své rozhodnutí. Nyní, kdy tolik nitek zapadlo dohromady, musím pokračovat na té cestě, kterou mi osud a prozřetelnost vykázaly. Ostatně, nemohu se zbavit víry ve svou šťastnou hvězdu, která doposud vždycky stála při mně. Kdyby mě ale nakonec přece jen opoustila, tu jsem připravena na všechno, a doufám, že mi Bůh dá sílu, kterou budu potřebovat."

Když ji ta šťastná hvězda zklamala, splnila se její naděje, co se týče té síly od Boha, v nejvyšší míře. Nic nemohlo být dojemnější než její vystupování během celého protahovaného procesu proti ní samotné a jejím dvanácti "spoluviníkům", vrcholícím v její velké obhajovací řeči před soudem, kde nezastrašeně a věrně přiznala svou neoblomnou víru ve svobodu a svůj odpor proti diktatuře, ať vystupuje v jakékoliv formě.

Když byl vysloven rozsudek smrti, bylo veliké vzrušení v celém světě. Amelie sledovala proces ve všech jeho fázích a hrůzách - z části tím, že poslouchala přenosy ze soudní síně, které vysílalo pražské radio, z části tím, že četla referáty v "Rudém právu", které jí švédské vyslanectví pravidelně zasílalo. Amelii bylo zřejmě, že noviny nesprávně reprodukovaly její odpověď při výslechu a vkládali jiná slova do jejích úst. Ale něco překroutit nemohli, napsala Amelie. Byla to její fotografie před soudním tribunálem, když pronášela svou obhajovací řeč. Stojí tam tak statečně a vzpřímeně, s důvěryplným pousmáním na rtech, dobře vědoucí, co jí čeká.

50 let od založení odbočky "T. G. Masaryk" v Los Angeles

V roce 1950 založila hrstka nadšenců, v čele s Emmou Smed, odbočku ČSNRA v Los Angeles. Sestra Smead pak byla po pět let presidentkou odbočky a i v následujících deseti letech iniciátorkou většiny akcí. Odbočka byla založena "starokrajany", kteří s velkým nadšením a obětavě pomáhali českým exulantům, kteří unikli z Československa po r. 1948, kdy komunisté uchwátli moc a začali věznit, mučit a popravovat demokraty.

V rozmezí let 1950-1970, podle mně dostupných zápisů, se zasloužili o rozvoj odbočky a zastávali vedoucí funkce: Ladislav Erban, manželé Kudláčovi, Prof. Kní-

žek, Jaroslav Čadek, Adolf Lešovský, Vladimír Svíden-
ský, Vladimír Balejka, František Bednář, Václav Louda,
Jerry Mikl, Miloš Nagl a Bohumil Smutník.

Pro odbočku však obětavě pracovali také Antonie Bílá,
Beatrice Donát, ses. Králíček-Teplá, Dagmar Lewin,
Rudolf Lněniček, Marie Lídner, Emil a Luise Nekuda,
Josef Pokorný, Helen a František Vykydal a další.

Odbočka koncem 50. a v 60. letech měla mezi svými
členy mnoho uznávaných umělců, kteří vytvářeli hod-
notnou kulturní činnost odbočky. Jmenujme alespoň
některé. Z herců to byli: Karel Hradílek, Jiří Peřina,
Antonín Šura, Pavla Vrbenská-Řehková a řada nadše-
ných ochotníků v čele s Karlem Finkem a Josefem
Šedou. Z hudebníků: Eduard Ingriš, Josef Stelibský, Ro-
bert Korec. Koncertní pěvkyně: Adéla Gébr, Nina
Karpuškinová-Ingrišová a Růžena Pajdarová.

Odbočka byla v létech před r. 1968 navštívena vý-
znamnými osobnostmi a řečníky jako Janem Jarkov-
ským, red. Josefem Jostenem, Ivanem Herbenem, bás-
níkem a redaktorem Jos. Martínkem, red. Jožkou Pej-
skarem, Prof. Francisem Schwarzenbergem, Prof. Iva-
nem Táborským, Vlastou Vrázovou a jinými.

Začátkem sedmdesátých let dolehlo na nejaktivnější
členy odbočky stáří, někteří se přestěhovali a nebo byli
vytíženi prací v Sokole, SVU a jiných krajanských čs.
organizacích, kterých bylo v Los Angeles jedenáct.
Činnost začala stagnovat.

V r. 1974 byla činnost odbočky obnovena br. Václa-
vem Salákem, bývalým starostou Sokola, Miroslavem
Konvičkou a Jiřím Breberem. Poslední dva jmenovaní
byli již z "posrpnové generace" a přivedli do odbočky
další, kteří odešli z vlasti po sovětské okupaci.

Odbočka se věnovala pak převážně akcím, které vyzý-
valy americkou veřejnost a zejména politiky k důraz-
nému odporu proti komunistické expanzivní politice.
Odbočka spolupracovala s ostatními členy Captive
Nations v L.A. na přípravě různých propagačních akcí,
zasílala dopisy kongresmanům a snažila se ovlivnit
jejich hlasování v Kongresu ve prospěch úsilí o rozpad
komunistických totalit. Psala články o potlačování lid-
ských práv v ČSSR do losangelských novin, zejména
pak o pronásledování a věznění chartistů. Na př. v době
olympiády v L.A. v r. 1984, odbočka dala natisknout a
rozdala přes 10,000 letáků o desetiletém věznění syna
čs. tenisového reprezentanta J. Javorského (za organi-
zaci útěku na Západ své dívky). Jar. Javorský byl pak
vyměněn, zároveň s ruským disidentem Šaranským, za
komunistické špióny vězněné v USA.

Písemné pozvánky na různé akce odbočka rozšířila na
věstník s názvem "Za svobodné Československo", který
nejen informoval o činnosti odbočky, ústředí v Chicagu

a RSC, ale přinášel také politické články. Redaktorem
byl J. Breber. Celkem do r. 1990 vyšlo 37 čísel.

Od r. 1975 do r. 1990 byli za presidenty odbočky
voleni J. Breber nebo B. Rajek. Po jedno volební období
stál v čele odbočky J. Štrunc. Mezi další nejaktivnější
členy výboru, kteří dlouhá léta obětavě pracovali pro
odbočku, patřili M. Konvička, Jarmila Kracíková, F.
Zámyslický, A. Votruba, K. Finek a B. Semrád. Od-
bočka kooperovala svoje aktivity s činností Sokola,
který ve výboru zastupoval br. náčelník J. Liška, s SVU,
který zastupoval F. Marlow a s katolickou misíí, kterou
ve výboru reprezentoval Otec J. Popelka, S.J.

Kromě "politické" činnosti a pomoci novým uprchlí-
kům pořádala odbočka každoročně kulturní akce u pří-
ležitosti výročí narození TGM a výročí 28. října.
Odbočku při různých příležitostech navštívili dr. Jaro-
slav Pecháček, ředitel čs. vysílání Radia svobodná Ev-
ropa, opět redaktori J. Josten a J. Pejskar, spisovatel Jan
Beneš, Vl. Škutina, vydavatel F. Švehla a j. Odbočka
uspořádala vystoupení exilových umělců Karla Kryla,
Járy Kohouta, Pavla Páva, Otona Kovaříka, Jar. Hutky,
Pavla Landovského a j. Oblíbené byly také filmové
večery českých filmů z předválečné doby a zakázaných
filmů "nové vlny".

Koncem osmdesátých let zastihl odbočku generační
problém. Řada členů zemřela, jiným bránily v aktivitě
nemoci a stáří. Návrat demokracie do Československa
uvítala odbočka sbírkou peněz pro demokratické
institute v ČSR. Poslední věstník symbolicky ilustroval
dosažení cíle: Vyšel s fotografií Václava Havla a s ozná-
mením, že byl 29. prosince 1989 zvolen presidentem.

Začátkem devadesátých let odbočka, oslabená odcho-
dem dalších členů na věčnost, jiných zpět do Českoslo-
venska (Štrunc, Semrád) a nebo za prací daleko od Lo
Angeles (Breber do Texasu), samostatné akce již ne-
pořádala. Spolupracovala s jinými organizacemi a na-
koniec v r. 1998 splynula s odbočkou Orange County.

Vývoj v České republice není ideální. Komunistické
myšlení zapustilo hluboké kořeny. Kdyby bylo nejhůře
zase pomůžeme. Věříme v mladou generaci zde i ve
staré vlasti.

Jiř Breber

Dary na tiskový fond

Jožka a Jana Buršíkovi, Dannelon, Florida,
darovali ČSNRA na tiskový fond \$100.00
Díky za vaší štědrost.

**Prosíme oznamte včas
změnu adresy**
